Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 258. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 23-го ЛИСТОПАДА 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 23, 1977 No. 258. VOL. LXXXIV.

ІВАН ПРИНАДА ОЧОЛИВ НОВУ УПРАВУ СУСТА

Іван Принада, новообраний голова СУСТА

Союзівка (З. С.). — Двадцять дев'ять делегатів із 13-ох громад при університетах і з осередків української життя на східньому побережжі ЗСА взяли участь в ХУІІ-му конгресі Союзу Українських Студентських Товариств Америки (СУСТА), який відбувся на цій оселі УНСоюзу в суботу і неділю, 19-20 листопада. Крім делегатів, в нарадах конгресу взяло ще кілька десятків гостей, включно з головою ЦеСУС-у Богданом Гаргаєм та кількома членами управи цієї центральної студентської установи, які відбули свої наради напередодні конгресу в п'ятницю увечері, 18-го листопада.

Відбігаючи від програм минулих конгресів, делегати цього конгресу вспіли обрати нові керівні органи вже в суботу увечері перед бенкетом. Нову управу СУСТА очолив Іван Принада, член Української студентської громади при Ратгерському університеті в Ню Бранзвіку, Н. Дж. Крім нього, до управи ввійшли: Роксоляна Стойко (Ратгерс, Ню Бранзвік) — віцепрезидент (схід), Христина Стасів (Вейн Стейт, Детройт) — віцепрезидент (середній захід), Роман Річочка (Сан Дієго) — віцепрезидент (захід), Роксоляна Лабінська (Ратгерс, Н. Бранзвік) — секретар, Андрій Прятка (Нюйоркський університет) — скарбник, Деббі Масо (Пенн Стейт) — референт спеціяльних доручень, Віктор Лапичак (Ратгерс Нюарк) — референт зовнішніх зв'язків, Уляна Селевич (Ратгерс Нюарк) — референт культурних справ, Галя Тарнавська (Ратгерс, Н. Бранзвік) — референт освітніх справ, Юрій Богатюк (Ле Мойн коледж) — референт фінансових справ.

Контрольну Комісію очолив уступаючий голова СУСТА Юрій Серант, а її членами є Ігор Зварич і Андрій Богатюк. Товариський суд обрано в складі: Євген Іванців, голова,

(Закінчення на ст. 4-ій)

Сайрус Венс відвідує три країни Південної Америки

Буенос-Айрес. — Державний секретар Сайрус Венс у неділю, 20-го листопада, прибув до Аргентини, розпочинаючи свою 4-денну поїздку до трьох держав Південної Америки. У вівторок, 22-го листопада, він планував побувати в Бразилії, а в середу у Венесуелі.

Метою відвідин Аргентини і Бразилії є переконати уряди тих країн не розбудовувати за закуповувати за кордоном атомової зброї, як теж Венс має обговорити з військовими урядами цих двох держав питання порушення ними прав людини. Уряд президента Джіммі Картера часто критикує стан людських прав у тих двох державах, а Конгрес проголосував законопроєкт, який зазначує, що Аргентина і Бразилія, як теж ряд інших держав, не зможуть більше одержувати кредитів на закупівлю американської зброї. Разом із секретарем Венсом прибула до Аргентини Патриша М. Дерян, яка в Державному департаменті займає пост координатора для справ прав людини. Вона також відвідає з Венсом Бразилію.

В середу, 23-го листопада, Сайрус Венс у Каракасі має переговорювати з венесуельськими урядовцями щодо можливих підвишок на нафтову ропу, які в кінці грудня плянує схвалити Організація Держав - Експортерів Нафти (ОПЕК), членом якої є Венесуеля. Америка імпортує велику кількість нафтової ропи з тих країн, зокрема з Венесуелі, і уряд президента Картера старається переконати держави ОПЕК-у не підвищувати цін, твердячи, що підвишки пошкодять економічному станові цілого світу. Однак, кілька днів тому венесуельський президент Карльос Андрес Перез заявив, що ОПЕК правдоподібно підвищить ціни в наступному році на 5 або на 8 відсотків.

Щодо заходів Вашингтону щодо припинення поширення атомової зброї в Південній Америці, то Білий Дім вказує, що Аргентина вже тепер має спроможність розбудувати таку зброю, а Бразилія підписала контракт зі Західньою Німеччиною в справі закупівлі нуклеарних реакторів. Хоча обидві держави твердять, що плянують вживати атомову енергію тільки для мирних цілей, уряд ЗСА вказує, що реактори можна використовувати теж для розбудови нуклеарної зброї.

ПІДПИСАНО УКРАЇНСЬКО-ЛИТОВСЬКИЙ ДОГОВІР

Д-р Й. К. Валюнас і президент М. Лівицький підписують спільне Українсько-Литовське Проголошення.

Філядельфія (ПВО УНР). — В суботу, 12-го листопада 1977 року, відбувся тут 12-ий делегатський з'їзд Об'єднання Товариств Прихильників Української Народньої Республіки в ЗСА. На з'їзді, який переобрав майже без змін попередню Головну Управу на чолі з інж. Павлом Лимаренком, головував інж. А. Семенюк з Міннеаполісу. В з'їзді взяли участь чолові діячі Державного Центру УНРеспубліки в екзилі, а саме: президент М. Лівицький, віцепрезидент М. Степаненко, урядуючий голова УНРади І. Кедрин-Рудницький, заступники голови ВО УНРади пані М. Бек і А. Жуковський, члени ВО ген. В. Филонович, М. Липовецький з Канади і К. Луценко, члени Президії УНРади В. Роєнко (директор Фундації ім. С. Петлюри) і Д. Мельник, а також кілька інших членів УНРади. Заступник голови ВО та голова Представництва ВО УНРади в ЗСА В. Біляїв був відсутній через хворобу.

В часі, коли з'їзд уже відбувався, до будинку ДЦентру УНРеспубліки у Філядельфії прибула литовська делегація у такому складі: д-р Й. К. Валюнас — президент Верховного Комітету для Визволення Литви, Б. Неміцкас — заст. президента цього Комітету, А. Ведецкас — скарбник, А. С. Гечис — голова Литовсько-Американської Спільноти на ЗСА, панна Д. Мураска — член Екзекутиви Литовсько-Американської Спільноти. Після привітання литовських гостей діячами ДЦентру на чолі з през. М. Лівицьким, всі перейшли до недалеко віддаленої залі Свято-Покровської парафії, де їх зустрів привітальним словом голова з'їзду А. Семенюк.

Далі відбулося урочисте підписання українсько-литовської декларації. Церемонію підписання декларації керувала керманич ресорту зовнішніх зносин д-р Маруся Бек, яка представила з'їздові литовських гостей і діячів ДЦентру УНРеспубліки і прочитала

(Закінчення на ст. 4-ій)

ПОГІРШИЛОСЯ СТАНОВИЩЕ УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ У ТАБОРАХ

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — На Заході нещодавно стали відомі деякі інформації про становище українських політичних в'язнів в таборах і тюрмах СССР.

Зоряна Попадюка, студента, заарештованого в 1973 році разом з Яромиром Микиткою за публікацію самвидавного журналу на Львівському університеті, в липні 1977 року перевезли з Владимирської тюрми до Львова на „перевиховання". Рівночасно на Україну з тої ж тюрми, також на „перевиховання", вислали в'язня Андрія Турика.

Зіновія Антонюка (арештованого 1972 року в Києві і засудженого на 7 років ув'язнення і три роки заслання, який перебуває у Владимирській тюрмі) в травні ц. р. позбавили права на науку. Ще раніше, у вересні 1976 року йому сконфіскували листа, хоч було сказано, що лист був висланий. Капітан Дойніков заявив Антонюкові, що причиною конфіскації листа була цитата з Геродота українською мовою. Дойніков дораджував Антонюкові писати листи на побутові теми. Антонюк з цього приводу написав заяви до Р. Руденка — генерального прокурора СССР, та Ю. Андропова — голови КГБ, в яких він вимагав висилання листів і оцінив поступування адміністрації як прояв українофобії.

У Мордовії, в таборі ч. 1, Іван Гель розпочав голодівку, вимагаючи полегшення життьових умов для дружини і доньки.

Святослав Караванський захворів після одномісячної голодівки і в червні ц. р. його перевезли до лікарні.

В травні ц. р. о. Василя Романюка і Е. Кузнецова перевезли до Саранська, а С. Шинкевича з Мордовії до Дніпропетровська.

В травні ц. р. перевезли з табору ч. 19 Миколу Будуляка-Шаригина до лікарні. Він хворіє на гіпертонію.

В Пермі, таборі ч. 35, перебуває, хворий на туберкульозу легенів, Євген Пронюк. Стан його здоров'я погіршився. Він насилу встає з ліжка. Родина Пронюка просила звільнити його, але їм відмовили, покликаючись на „погану характеристику з виправно-трудового заведення".

В цьому ж таборі, в половині лютого ц. р., Леонід Педан почув розмову між начальником табору Поляковим і кримінальним в'язнем Ударцевим. Ударцев, який свого часу спровокував бійку з єврейським в'язнем Зальмансоном, пропонував Полякову „взяти ще трьох і розправитися з жидами". Педан повідомив районову прокуратуру про цю розмову. Прокурор приїхав до табору і розмовляв з Педаном та Поляковом.

На початку червня ц. р. у пермських таборах побували представники „української громадськости", між ними літературний критик Степан Крижанівський. Євген Сверстюк відмовився розмовляти з ними українською мовою, „бо вони приїхали як майори КГБ, а не як представники України".

В Пермському таборі ч. 36, 15 червня ц. р. відбулася одноденна голодівка з нагоди початку Белградської наради. У голодівці взяли участь: Дмитро Демедів, Дмитро Гриньків, Ігор Калинець, Валерій Марченко, Іван Світличний. Олесь Сергієнко і Сергій Ковальов.

Український в'язень Юрій Литвин, засуджений в 1974 році на 3 роки позбавлення волі і який тепер перебуває в таборі в Комі АРСР (угр. ИТУ — 25) написав листа до Комітету прав людини при ООН, в якому між. ін. пише: „В своїх працях я писав правду і тільки правду... не моя вина, що відбувається гноблення за правду в нашій так зв. „радянській дійсності". Родина Литвина живе у важких умовах. Адреса його матері: Київська обл., Васильківський р-н. село Баракати, Провученко Надія Антонівна.

В березні 1976 року з табору звільнили Віталія Васильовича Калиниченка (1937 року народження, засудженого 1976 року Мурманським обласним судом на 10 років за політичні переконання). Він живе тепер під постійним адміністраційним наглядом у Дніпропетрівській області (пос. Василівка, вул. Щорса 2). 5 березня ц. р. заст. начальника Дніпропетровського КГБ, полк. Капустін, помічник прокурора области Бедрик і начальник слідчого відділу обласної прокуратури Маркун зробили Калиниченкові попередження згідно з указом Президії Верховної Ради СССР з 25-го грудня 1975 року. В протоколі попередження вписане обвинувачення — поширення повідомлення про створення української Гельсінкської групи. Калиниченко відмовився підписати попередження, У висліді чого йому радили якнайскорше еміґрувати.

УААУП включається до оборони професора Євгена Федоренка

(УААУП) — Понад рік тому Українська Американська Асоціяція Університетських Професорів заступилася за права професора Алабамського Стейтового Університету Олега С. Підгайного, якого — на думку керівників Асоціяції — звільнено з праці на основі дискримінаційних обвинувачень і справа якого мала б вирішуватися американським судом.

Від початку цього року Асоціяція зайняла подібне становище стосовно професора східньо-слов'янських мов і літератур Ратгерського Університету в Нюарку, стейт Ню Джерзі, Євгена В. Федоренка. Ознайомившись із матеріялами заяви професора Є. Федоренка, що були вислані до університетських і стейтових властей, керівники Асоціяції окремими листами до тих же чинників підтримали домагання професора Є. Федоренка про безсторонне розслідування цієї справи й привернення справедливости. На жаль, професора Є. Федоренка звільнили з праці вже з початком 1977-78 навчального року. Моральна й матеріяльна ситуація професора і його Родини дуже тяжка.

Офіційні університетські протоколи переслухування справи професора Євгена Федоренка й свідчення його колег та студентів про його освіту, про відповідні професійні кваліфікації й науково-дослідну діяльність та

(Закінчення на ст. 4-ій)

ДОПОВІДЬ ОТЦЯ Д-РА І. ГРИНЬОХА У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія (УКУ). — Цієї середи, 23-го листопада, тут в год. 7-ій вечора в домі Філії Українського Католицького Університету при 7911 Вайтвуд Ровд відбудеться в рямках Філії УКУ доповідь-семінар о. проф. д-ра Івана Гриньоха на тему: „Питання перекладів літургічних книг".

ЗСА і СССР відновлять переговори щодо Індійського океану

Вашінґтон. — Речники Білого Дому інформують, що уряд президента Джіммі Картера надіється, що під час відновлених переговорів з представниками СССР щодо демілітаризації Індійського океану, які мають розпочатися в Берні, Швайцарія, 1-го грудня ц. р., пощастить дійти до порозуміння відносно обмеження воєнних флот обох держав у тій частині світу, як теж погодитися відносно заборони розбудувати нові бази на тому обширі.

Американські власті не сподіваються, що вже тепер можна буде встановити точні верхні межі щодо кількости кораблів ЗСА і СССР на обширі Індійського океану, але існує можливість проголошення спільної заяви, що обидві світові потуги „старатимуться не скріплювати своєї мілітарної сили" на тому океані.

Щодо заборони розбудовувати нові бази, то деякі коментатори передбачують труднощі, бо в неділю, 13-го листопада, уряд африканської країни Сомалії наказав совєтським дорадникам залишити Сомалію і припинив діяльність на морських і летунських совєтських базах на сомалійській території. Ці бази надавали Совєтському Союзові значні впливи на обширі Індійського океану і тому аналітики припускають, що Москва не погодиться на вимогу ЗСА заборонити розбудовувати нові бази.

В НЮ ЙОРКУ ВІДБУДЕТЬСЯ ХУІІІ ЮВІЛЕЙНИЙ З'ЇЗД ООЧСУ

Ню Йорк, Н. Й. — В днях 26 і 27-го листопада ц. р. дві великі політично-суспільні Організації, а саме Організація Оборони Чотирьох Свобід України і Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобід України відбудуть тут у приміщеннях готелю Валдорф Асторія (301 Парк евеню) свої З'їзди — ООЧСУ вже XVIII з черги, яким відзначуватиме рівночасно 30-річчя існування установи, а ОЖ ОЧСУ V, яким також відмічуватиме своє перше 10-річчя. У програмі З'їздів передбачено: реєстрація делегатів і гостей від год. 8:30 до 10:00 ранку, спільне відкриття З'їздів, а потім окремі пленарні сесії із звітуванням Головних управ, дискусією, працею комісій і уділенням абсолюторії уступаючим управам. Увечері о год. 7-ій відбудеться великий репрезентативний бенкет для відзначення 30-річчя ООЧСУ і 10-ти річчя ОЖ ОЧСУ зі святочним словом Голови Проводу Організації Українських Націоналістів Ярослава Стецька, короткими привітаннями американських і українських політичних діячів, представників СКВУ, СФУЖО, ОУВФ, УККА, СУА та інших і мистецькою програмою, у якій виступлять: Марта Кокольська-Мусійчук — сопрано, Міська опера і Андрій Добрянський — бас-баритон, Метрополітальна опера; при фортепіяні Тома Гриньків. Керівниками програми будуть: д-р Аскольд Лозинський і Єлисавета Сидор-Чарторийська.

У другій пленарній сесії, 27-го листопада, звітуватимуть Комісії, відбудеться широка дискусія над звітами, схвалення резолюцій, затвердження бюджету Головних Управ, а на спільній сесії о год. 1-ій по полудні делегати і гості вислухають політичної доповіді голови Проводу ОУН Я. Стецька на тему: „Вовоюча Україна і вільний світ". Після доповіді відбудуться вибори нових Головних Управ ООЧСУ і ОЖ ООЧСУ. На окремій сесії ОЖ говоритиме мгр Слава

(Закінчення на ст. 3-ій)

Григорій Венке обраний на президента УМФ

Нюарк (Н.Н.) — В середу, 16-го листопада відбулися тут Загальні Збори Української Музичної Фундації, на яких обрано листовно 75 голосами на 171 членів: Григорій Венке — президентом, д-р Богдан Каранович — екзекутивним віцепрезидентом, проф. Юра Яремкевич — скарбником, Ці три особи є також гостисами УМФундації. Дальше були обрані: проф. д-р Петро Грицак — віцепрезидентом, проф. Дарія Каранович залишається дальше делегатом УМІнституту, Галя Мельничук — секретар, Реа Грицак — урядовий референт, мгр Роман Пітьо — правний дорадник УМФ і член Президії, та члени Президії: д-р Михайло Гой, д-р Теодозій Крупа і д-р Степан Ворох. До Контрольної комісії належать: директор Василь Кузик — голова, і члени: Таїса Богданська та Мирослава Ласовська.

Репрезентантами — членами Ради Директорів є: на Канаду східню і до Ради для Справ Культури СКВУ проф. Марта Кравців-Барабаш, на Канаду західню проф. д-р Павло Маценко, на західню Америку — проф. Михайло Танський і Тарас де Цмайло Кульчицький, на Мічіґен — проф. Лідія Соя, на Чікаґо — проф. д-р Олена Квірмбах і проф. Володимир Чижик, на Філядельфію — будівничий Теодор Угорчак, на Міннесоту — д-р інж. Степан Тисовський, в Европі: на Голляндію — д-р Мирослав Антонович, на Францію — проф. д-р д-р Аристид Вирста, на Швайцарію — проф. Олег Нижанковський, на Німеччину — Степан Спех, на Австрію — проф. Андрій Гнатишин. Крім цих репрезентантів належать до Ради Директорів: Володимир Барацецький, Морган Банк, д-р Богдан Годинський, д-р Ярослав Гординський, проф. Дамян Горняткевич, д-р Евген Грабарчук, д-р Любомир Явний, д-р Надія Теребус Кмета, інж. Роман Лаврович, Марія Лисогір, Сіті Сентер Опера, д-р Богдан Лончина, Докія Лисько, проф. д-р Роман Придаткевич, Ярослава Саламаха, д-р Ігор Соневицький, проф. Українського католицького університету, інж. Ярослав Ткач, проф. Рафаїл Венке, проф. Люба Жук.

Папа Павло скасував екскомунікацію з поновно одружених

Вашінґтон. — Крайова Конференція Єпископів ЗСА інформує, що папа Павло УІ, на заклик згаданої Конференції, скасував екскомунікацію, яку досі застосовувалося відносно американських католиків, що були розведені і поновно одружилися. Ця церковна кара протягом останніх кільканадцятьох років була застосована тільки до католиків у ЗСА, а не в інших країнах.

Речник Крайової Конференції Єпископів ЗСА підкреслив, що скасування екскомунікації поновноодружених не означає, що Католицька Церква змінила своє становище щодо нерозривности церковного подружжя, як теж не означає, що відтепер поновно одружені матимуть право приступати до таких Святих тайн, як Сповідь і Причастя.

Рішення папи Павла має на меті заохотити розведених і поновноодружених американських католиків далі вважати себе членами Католицької Церкви і старатися „упорядкувати свій подружній стан", тобто через свої місцеві дієцезії старатися про анулювання їхніх перших, тобто церковних шлюбів. Як відомо, Церква анулює шлюби тільки за винятковї причини.

Партія Караманліса виграла невеликою більшістю вибори в Греції

Атени, Греція. — Пресові агенства інформують, що політична партія теперішнього прем'єр-міністра грецького уряду Константина Караманліса виграла невеликою більшістю парляментарні вибори, які відбулися в Греції в неділю, 20-го листопада, і тому Караманліс правдоподібно очолюватиме далі грецький уряд. Опозиційний Соціялістичний рух, який очолює Андреас Папандреу, що проповідував у виборах відірвання Греції від політики Заходу, зайняв друге місце, спихаючи на третє місце Юніо Демократичного Центру, очолювану Георгом Мавросом.

ЗАВТРА У „СВОБОДІ"

Читайте м. ін. про формальне відкриття Українського Інформаційного Бюра УККА у Вашінґтоні та участь українок в Крайовій Жіночій Конференції в Гюстоні.

Китайці перестерігають в'єтнамців перед сов'єтською гегемонією

Пекін. — В неділю, 20-го листопада, до Китайської Народньої Республіки прибув з офіційною візитою голова в'єтнамської Комуністичної партії Лі Дуан і Пекін використав цю нагоду, щоб знову перестерегти в'єтнамців і світ перед совєтською агресивною політикою і намаганням здобути політичну гегемонію у цілому світі. Газета „Женьмінь Жібао", яка є органом Компартії КНР, заявляє у редакційній статті, що В'єтнам, який вдержує тісні зв'язки з Совєтським Союзом, повинен бути обережним у відносинах з іншими країнами, щоб вдержати і закріпити перемогу у війні. „Ми є свідомі того, — заявляє газета, — що обидві суперпотуги — Совєтський Союз і З'єднані Стейти Америки збільшують свої намагання здобути політичну гегемонію в світі". На початку партійного лідера В'єтнаму до Пекіну є першою від часу закінчення війни у В'єтнамі.

Дружина Щаранського просить уряд ЗСА допомогти її чоловікові

Вашінґтон. — Агенство ЮПІ інформує, що дружина ув'язненого в Совєтському Союзі видатного жидівського дисидента Анатолія Щаранського звернулася з розпачливим проханням до Адміністрації президента Картера допомогти її чоловікові дістатися на волю. Віцепрезидент Волтер Мондейл обіцяв Наталії Щаранській, що він особисто передасть її прохання президентові Картерові. Анатолій Щаранський і академік Андрей Сахаров одержали в неділю, 20-го листопада, відзначення від жидівської Ліги Бнай Брит і були вшановані на спеціяльному мітингу Ліги на якому головну промову виголосив віцепрезидент Мондейл. Наталія Щаранська, яка була змушена покинути Совєтський Союз один день після шлюбу з Анатолієм Щаранським, відібрала особисто грамоту для її чоловіка, а проф. Сідней Дрелл із Стемфордського університету перебрав грамоту для Сахарова.

Румунія також позбувається дисидентів

Париж. — Ройтер інформує, що румунський видатний письменник Пол Гома прибув в неділю, 20-го листопада ц. р. з Букарешту до Парижу на одноразову візу. З ним разом прилетіли до Франції його дружина і малолітній син.

Гома, який раніше проголошував кількаразові голодівки, щоб запротестувати проти непошанування людських прав і політичних шикан в Румунії, відмовився розмовляти з кореспондентами, які вийшли на летовище Орлі біля Парижа, щоб довідатись про причину його раптового виїзду. „Я не можу складати жадних заяв", — заявив кореспондентам 42-річний письменник Гома натякаючи, що він скличе пресову конференцію в кінці цього тижня для виясненя усіх справ.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holi days by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Історична подія

Недільний виступ єгипетського президента Анвара ель-Садата в ізраїльському парляменті був дійсно історичною подією, бо вже самим прибуттям до Єрусалиму він визнав право Ізраїля на існування, а у самій промові зазначив, що Єгипет признає, що ця жидівська держава, яку арабський світ протягом майже 30-ох років старався знищити, таки має право існувати і жити в мирі зі своїми сусідами.

Теж історичним явищем треба вважати те, що ізраїльський прем'єр Менахем Беґін прилучився до заклику Садата відносно справедливого і тривалого миру на Близькому Сході, а відтак обидва лідери заявили, що продовжуватимуть старання довести до того миру.

Правда, і Садат і Беґін ані у своїх промовах в ізраїльському парляменті (Кнессеті), ані під час спільної пресової конференції на запропонували жадних значних компромісів щодо ліквідації арабського конфлікту, а фактично кожний обстоював попередні становища. Зрозуміло, що Садат мусів підкреслити, що Ізраїль повинен звільнити всі окуповані арабські території і погодитися на створення ,,палестинської батьківщини", бо без тих заяв він напевно втратив би підтримку навіть серед єгипетського народу. Вже те, що він прибув до Єрусалиму і промовляв в Кнессеті в справі миру викликало гостру неґативну реакцію більшости арабських держав і лідерів палестинських арабів, які натаврували Садата ,,зрадником", а деякі навіть закликали до державного перевороту проти Садата чи прямо до його вбивства. Можна собі уявити, якою була б реакція серед арабів, включно з єгиптянами, якщо б Садат в Кнессеті не вимагав звільнення окупованих Ізраїлем арабських земель і пошанування прав палестинців!

Також прем'єр Беґін у своїм виступі в парляменті та на пресовій конференції не заповів зміни дотеперішньої політики свого уряду, а підкреслив, що ,,ми не зайняли жадних чужих земель, а тільки повернулися до своїх власної країни".

Деякі скептики, вказуючи на факт, що ані Садат, ані Беґін не погодилися на жадні концесії, твердять, що поїздка Садата не матиме жадних позитивних наслідків відносно встановлення миру на Близькому Сході, а навпаки, може пошкодити спробам довести до миру. Та це тільки здогади і вони не мусять сповнитися, бо не бракує також передбачувань, що вороже наставлення арабських лідерів до почину Садата зчасом зникне, бо мир на Близькому Сході конечний не тільки для Ізраїля, але в такій же мірі і для всіх арабів.

Ані Садат, ані Беґін не надіялися, що прибуття єгипетського президента до Єрусалиму покладе край арабсько-ізраїльському конфліктові, чи доведе до якихсь негайних порозумінь. Неділя, 20-го листопада, важлива не так тим, що точно сказали Садат і Беґін у своїх виступах, як радше своєю символікою: лідери країн, які протягом 30-ох років воювали між собою, промовляють на тому самому форумі, подають собі руки, заявляють про бажання жити в мирі.

Країни Близького Сходу не можуть дозволити на те, щоб символ можливо миру, яким повинен бути день 20-го листопада 1977-го року, відійшов у забуття і перейшов в історію як ще одна неуспішна спроба довести до порозуміння між арабами й Ізраїлем. Але надії, розбуджені відвідинами Садата, можуть стати дійсністю тільки тоді, коли і арабські держави і Ізраїль, як рівнож палестинці погодяться на взаємні концесії. У міжнародній політиці конфлікти чи непорозуміння ліквідуються мирно шляхом обопільних концесій.

Від Совєтського Союзу до великої міри залежить, чи пощастить зліквідувати конфлікт на Близькому Сході, чи СССР, як співпредсідник Женевської мирової конференції, підтримає ініціятиву Садата і Беґіна та заохотить інші арабські держави прилучитися до цього мирового почину. Але Москва, яка завжди використовувала міжнародні конфлікти для поширення своїх власних впливів, зайняла неґативне становище до діялогу між Ізраїлем і Єгиптом. Отже, якщо символічна неділя, 20-го листопада, не спричиниться до дальшого проґресу в напрямі миру на Близькому Сході, то це у великій мірі буде відповідальність Москви.

Панас Феденко

САМОЗНИЩЕННЯ АНАРХІСТІВ

Мюнхен. — ,,Біда не по деревах ходить... Біда біду, говорять, родить''... Так писав батько нової української літератури Іван Котляревський у своїй ,,Енеїді''. Цими днями сталося у в'язниці в Штутгарті нове, п'яте самогубство: молода учасниця терористичної організації Ірмганд Шуберт скоротила собі віку: повісилась у тюремній келії. Таким чином, після добровільної смерти провідників так званого ,,Відділу Червоної армії'', теж рядовики організації анархістів покидають ненависний їм світ, який вони хотіли вести до щасливого й веселого життя убивствами невинних людей, грабунками банків, підпалами тощо.

Що повело цих, в частині освічених, інтелігентних молодих людей — на шлях злочину? Проблема самогубства була і є предметом наукових дослідів. Чеський соціолог, президент Чехо-Словаччини Томаш Масарик ще р. 1882 написав книгу ,,Себевражда'' (Самогубство). Філософ ствердив, що поширення самогубств у цивілізованому суспільстві має як одну з причин, упадок релігійности. Релігія, віра й надія на поміч надприродної сили в трудностях дає людям заспокоєння, певність, що лиха година минеться, і знову ,,загляне сонце в наше віконце''.

Цьому допомагають церковні молитви й обряди — молебні, прощі, покути. Недарма й приказка: ,,як тривога, то до Бога''!

Це знаходимо в житті деяких визначних людей, що в тяжких смертельних недугах шукали заспокоєння й надії в релігії: німецький славний поет Гайнрих Гайне (1797-1856) прийшов до релігійности перед своєю смертю.

Знаменитий психолог Зиґмунд Фройд (Freud) (1856-1939) досліджував у своїй праці ,,Нехіть до культури'' та в інших проблему самогубств, самознищення (Selbstzerstoerung) Цей нахил до самознищення, зв'заний з тенденією до знищення інших, знаходив Фройд у таких, здавалося б, протилежних політичних рухів, як большевизм і фашизм.

Коли говоримо про згубні виступи німецьких терористів, то цих, часто виходців із заможних родин, можна назвати дітьми двох ,,батьків'': Леніна і Гітлера. У цих ватажків німецькі терористи навчилися шанувати насильство і погорду до людського життя. В своїй хворобливій фантазії вони уявляють, що насильницькими кривавими ділами вони відкривають шлях до безмежної свободи і до вищих справедливих форм суспільного життя. Схожість цієї групи анархістів з фашизмом і большевизмом велика: вони, так само як рухи, створені Леніном та Гітлером-Муссолінієм, мають невідлучну ідею (idee fixe), що їм доручила ,,історія'' (величина невиявлена) дати напрям суспільному розвиткові. Ці самопризначені ,,вожді пролетаріяту'' або ,,провідники нації'', досягнувши влади, діють в інтересі власному, щоб забезпечити собі панування на необмежений час. І дивна річ: ватажки тоталізму уміли й досі вміють фальшивою пропагандою закрити перед суспільством свої дійсні наміри, які філософ Ніцше називав ,,волею до влади" (Wille zur Macht).

Невідомо, який устрій у Німеччині створили б члени ,,Відділу Червоної армії'', бо їхня програма зовсім не зформульована. Без сумніву, то не була б влада безкровна.

Однак сталося для ватажків цієї групи несподіванка: вони не знайшли в німецькому суспільстві масового прихильного відгуку. Навпаки: їхні криваві діла, убивства директорів банків і діячів індустрії, убивства невинних людей, що випадково попали під їх обстріл, грабунки для каси ,,Відділу Червоної армії'' — все це викликало в Німеччині й у світі рішучий осуд. Спроба спільників Баадера, Распе, Енслін (ватажків ,,Відділу Червоної армії''), засуджених на досмертне перебування в неволі, визволити цих убивників, не вдалася.

Бачивши, що їх мрії вирватися на волю для продовження ,,визвольної боротьби'' розвіялися, ватажки терору самі собі заподіяли смерть, очевидно, за попередньою згодою, бо в тюрмі мали спосіб порозумітися між собою.

В цьому рішенні був свій лиховісний намір: збудити поголоску в суспільстві Німеччини та в світі, мовляв, ватажки терору не кінчили самогубством, а стали жертвою адміністрації, котра рішила убивством в'язнів збутися небезпечних ворогів ,,державного монополістичного капіталізму''. І надиво: цій вигадці повірило чимало людей і в Німеччині і в світі.

Проф. д-р О. Архімович

РОЛЯ ОКРЕМИХ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР В БАЛЯНСІ СВІТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ЗЕРНА

Зернові культури є головним джерелом для харчування людства. Згідно обчислень Lester Brown, зерно доставляє людству більше половини всього запасу енергії, яка поступає з харчами. Існує два погляди щодо перспективи забезпечення людства сільськогосподарською продукцією — песимістичний і оптимістичний.

Песимісти пророкують катастрофічну кризу для населення земної кулі, яка повстане в останній чверті двадцятого століття. Головною підставою для цієї прогнози є невпинне зростання кількости населення. Ситуація погіршилася тим, що за останні роки були вичерпані запаси зерна, які були накопичені протягом сприятливих років. Тепер населення земної кулі перебуває в стані нестійкого балянсу зерна, від урожаю до урожаю, без запасів на випадок неврожаю. Світова ситуація у відношенні до балянсу зерна погіршилася ще й тим, що починаючи з 1972 року СССР перейшов до тієї групи країн, яким не вистачає свого хліба і які примушені купувати зерно у інших державах.

Оптимісти сподіваються, що загрозу світового голоду можна буде відсунути на деякий час в результаті підвищення врожаю і розширення посівної площі. Підвищення врожаю йде двома шляхами: в наслідок поліпшення агротехніки і завдяки успіхам генетики і виведенню нових, більш продуктивних сортів. Посівні площі можуть бути значно розширені шляхом меліорації і використання невживаних досі обширів.

Роля окремих зернових культур

Середні збори зерна всіх зернових культур дорівнюють одному мільярду, 304 мільйонам тонн (середнє за 1970-1976 рр.). Окремі зернові культури так поділяються у відношенні до їх світового значення: головними є пшениця, риж і кукурудза, другорядними є овес, жито, сорго і просо. Ячмінь займає проміжне положення між цими двома групами. Переходимо до вияснення значення кожної з цих культур.

Пшениця. На першому місці пшениця, яка дає 27 відсотків світового збору всіх зернових культур. У відношенню до географічного поширення посівів, пшениця є космополітною культурою, вона поширена по всіх континентах світу. На півночі посіви її заходять за межі північного кола, а на півдні до південних окраїн Африки, Австралії і Південної Америки. В культурі знаходяться 16 видів, з них головними є два види — м'яка і тверда пшениці (Triticum aestivum і T. durum). М'яка пшениця культивується в двох формах: як озима і як яра, а тверда культивується як яра. Більш поширеною є м'яка пшениця.

Найбільшими продуцентами пшениці є країни Европи, Азії і Північної Америки. В СССР переважають посіви ярої пшениці, а в Україні сіють виключно озиму пшеницю.

Риж. Друге місце займає риж, якому належить 24 відсотки світового збору всіх зернових культур. Основними продуцентами є азійські країни, які дають 92 відсотки світового збору рижу.

Кукурудза. На третьому місці знаходиться кукурудза, яка дає 22 відсотки світового збору зерна. Гегемоном у відношенню до продукції кукурудзи є ЗСА, яким належить 48 відсотків світового збору.

Ячмінь. Проміжне положення між двома групами зернових культур, головними і другорядними, займає ячмінь, якому належить 12 відсотків світового збору зерна. У відношенню до географії посівів ячмінь є культурою північної половини земної кулі, де знаходиться більше як 94 відсотків посівів ячменю. В СССР це є друга по своєму значенню культура. Першою є пшениця.

Овес. Збір вівса складає 4 відсотки світового збору зерна. Як і ячмінь, овес є культурою північної половини земної кулі. Продукція вівса в Европі і Азії (включно з СССР), як також в ЗСА дорівнює 96 відсоткам світового збору всіх зернових культур.

Сорго. В протилежність до ячменю і вівса, сорго є переважно південною культурою. Поширене воно в Африці, Азії і в південних стейтах ЗСА. Світова продукція сорго дорівнює 4 відсоткам світового збору зерна.

Просо. Також південною культурою є просо, яке має репутацію африкансько-азійської культури. Просу належить 3,6 відсотків світового збору зерна.

Жито. Передостаннє місце займає жито, яке дає 2 відсотки світового збору зерна. Як овес і ячмінь, жито є культурою північної півкулі землі. Найбільшими продуцентами жита є СССР, Польща і Німеччина.

Гречка займає останнє місце серед зернових культур.

Розподіл продукції зерна по континетах

По відношенню до забезпечення населення зерновими продуктами, континенти поділяються на дві групи, з яких Північна Америка, Европа і Австралія продукують зерна більше, ніж його потрібно для прохарчування населення. Південна Америка, Африка і Азія продукують недостатню кількість зерна і примушені купувати його в країнах, забезпечених зерном, або просять допомоги. Цікавою є позиція СССР. Як відомо, статистичні дані урожаю в СССР подаються в пофальшованому вигляді. Ці дані потрапляють в світову літературу і використовуються для різних порівнянь, що веде до несподіваних перекручувань. Для прикладу наводимо зіставлення даних, що їх подали Об'єднані Нації відносно збору зернових культур у 1975 році, з даними світової статистики щодо розподілу населення по континентах і країнах, також для 1975 р.

Порівняння кількости населення і продукції зерна в СССР і в Північній Америці в 1975 р. (у відсотках від світових даних):

	Кількість населення	Продукція зерна
Північна Америка	6.1	23.6
СССР	6.4	12.5

Північна Америка продукує в чотири рази більше зерна, ніж потрібно для прохарчування населення. Це є причиною того, що Північна Америка (ЗСА і Канада) є світовими експортерами зерна.

В наслідок статистичних перекручувань провід СССР намагається навести, що і в СССР продукується зерна більше, ніж потрібно для прохарчування населення. Чому ж тоді потрібно імпортувати зерно із закордону?

Продукція зерна в СССР

Головними зерновими культурами в СССР є пшениця, ячмінь, овес і жито. За офіційними даними в 1976 році в СССР було зібрано 224 мільйонів тонн зерна. Ці дані значно перебільшені. У відміну від інших країн, в СССР зараховують як урожай вагу сирого, свіжо намолоченого зерна з-під комбайну. В інших країнах зараховують як урожай вагу чистого сухого зерна. В СССР вага зерна значно зменшується під-час перебування в полі, в купах просто неба в очікуванні транспорту, під час транспортування, очистки і осушки. А значна частина зерна псується в полі під впливом непогоди. Більшість експертів вважають, що ці втрати є не меншими як 20 відсотків від первісної ваги. Отже, збір чистого сухого зерна в СССР в 1976 році був не більше як 175 мільйонів тонн, а можливо що й ще менше.

Особливості продукції зерна в Україні

В Україні головнішими зерновими культурами є: озима пшениця, кукурудза, ячмінь і овес. На Поліссі головною культурою є озиме жито. За своїм географічним розподілом, зернові культури в Україні поділяються на дві групи. Культури першої групи: озиме жито, овес і гречка переважають на Поліссі і в північних районах Лісостепу, а культури другої групи, в склад якої входять озима пшениця, кукурудза, ячмінь і просо, переважають в Лісостепу і в Степу.

НЕЗАСТУПНА КНИГА

Кожному відомо, в якому жалюгідному стані знаходиться сьогодні українська наука і виховання на рідній, але не своїй землі. Намагаючись перемінити українську націю у бездушну аморфну масу ,,радянських'' людей, русифікаційна політика радянського виховання, крім свого наступу на українську культуру і мову, зосереджує свої зусилля на заходах, щоб вже на провесні дитячої свідомости вбити почуття національної окремішности. Вже від початку приходу до влади большевиків, партія за ініціятивою Н. Крупської звернула увагу на дошкільне виховання в СССР, а зокрема його розвиток від закінчення Другої світової війни віддзеркалює намагання уряду охопити сіткою своїх впливів усіх дітей від народження до сьомого року життя. Для працівників дошкілля появлявся в підсовєтській Україні від 1931 р. до 1941 р. методичний журнал: ,,За комуністичне виховання дошкільних дітей''. Від 1951 р. почав появлятися щомісячний методичний журнал міністерства освіти УССР: ,,Дошкільне Виховання''. Цей журнал пересичений матеріялами і вказівками, які посилюють ідеологічно-партійне виховання та сприяють денаціоналізації.

Ціллю совєтського дошкільного виховання є індоктринація ідей колективізму та пов'язання дитячого садка із сучасним підсовєтським життям. Совєтське життя, у свою чергу, є основане на діялектично-матеріялістичній інтерпретації людини. Ця інтерпретація в сучасному є синтезою атеїзму, матеріялізму і дефиксології Павлова. Відкидаючи етично-моральні засади, основані на історичних традиціях християнства, совєтське виховання заступило їх ,,етикою'' соціялістичної (пролетарської) диктатури, де ,,добром'' є це, що служить інтересам партії.

В парі із намаганням ідеологічно-партійної індоктринації дітей, комуністичне дошкілля в Україні свідомо поширює русифікацію. В ,,Дошкільному Вихованні'' появляються статті, які закликають до конечности навчання російської мови вже у ранньому віці. Хоча ,,Дошкільне Виховання'' є офіційним журналом міністерства освіти УССР, то пісні і вірші є друковані там у двох мовах, російській і українській.

Самозрозуміло, що тому наступові на український нарід, якого намаганням є викреслити саму назву ,,український'', заміняючи її назвою ,,радянський'', протиставляться усі свідомі українці, без уваги на політичні переконання. Самозрозуміло, що особлива відповідальність за ролю молодого українського покоління лежить на плечах працівників освіти, виховників і педагогів, які можуть свобідно працювати в країнах нового поселення, без страху позбавлення праці чи свободи. На жаль, і тут, в країнах нашого нового поселення, відчувається брак відповідних виховних матеріялів.

Цю прогалину в браку матеріялів, яку від років відчували наші виховники дитячого дошкілля, частинно виповнила поява цінної книги під заголовком: ,,Українське Дошкілля''. Появився цей збірник, як 208-ий випуск українського видавництва ,,Добра Книжка'' в Торонті, Канада, під редакцією Ярослава Чумака.

Мистецьке оформлення виконали: Р. Багаутдан, Є. Козак, В. Кондратюк, В. Курилик, М. Левицький, Г. Мазепа, О. Судомора і Р. Чумак. Методично збірник оформили М. Бандера, І. Баєр і Р. Чумак.

Мистецьке виконання книжки на доброякісному папері створює приємне враження. Книга має 472 сторінки друку, в тому 73 сторінки одно і різнокольорових ілюстрацій. На зміст книжки складаються вірші, казки, цікаві оповідання.

В легко зрозумілий і приступний для дітей спосіб подані цікаві поучення про український нарід, його звичаї і культуру.

Крім частини книжки, яку можуть використовувати виховники як засіб матеріялу для дітей, збірник включає ессей проф. М. Грабка на тему: ,,Вага і завдання дошкільного виховання'', як також статтю проф. Я. Чумака під заголовком; ,,Релігійне виховання''.

Цінною і корисною частиною збірника є методочно-практичні вказівки для виховної дії в дошкільному віці, що їх опрацювали молоді виховниці Рома Чумак, Ірина Бояр і Маруся Бандера.

Цей збірник можна набути за незначну ціну 20 дол., замовляючи на адресу:

,,Dobra Knyzhka"
6 Churchill Ave.
Toronto, Ont. M6J 2B4.
Canada

І. Г.

Іван Тесля
Оттава

ПОМИНКИ НА УКРАЇНСЬКОМУ ЦВИНТАРІ В ҐМІНДІ

(1)

Ґмінд, повідове містечко на чеському кордоні Австрії, бл. 150 кілометрів на північний захід від Відня, в роках Першої світової війни здобув собі тривалу, хоч лиховісну славу серед українського населення Галичини, Буковини і південної Волині. Вже в першому році війни тут заіснував табір, в якому за колючими дротами під військовою вартою приміщено десятки тисяч українців, переважно жінок з дрібними дітьми, і старців, силоміць виселених з воєнної смуги. Так, як переміщувалася бойова лінія, мінявся і склад мешканців табору. На місце тих, місцевості яких найшлися поза сферою воєнних дій і мали дозвіл вернутися додому, приходили виселенці з інших повітів і сіл. Немає повіту, українські мешканці якого не були б в одному з таких концентраційних таборів, а переважно в Ґмінді. Погані мешканеві і харчові умовини забирали тисячі невинних жертв, головно дітей. На цвинтарі в Ґмінді найшли вічний спочинок 7,398 осіб, в тому 4,104 або 56 відсотків дітей нижче 5 літ життя. Жертви з-поміж виселенців кількакратно збільшаться, коли зважимо, що велике їх число вигинуло з холоду і голоду після примусової евакуації і під час транспорту в неогрітих вагонах взимку. Ці жертви війни незареєстровані і їхнє число невідоме.

Для опіки над таборовим цвинтарем і побудови тривалого пам'ятника на ньому вже зараз після війни заснувався Комітет Ґміндівців. На жаль, повоєнне лихоліття унеможливило реалізацію пляну. Справу побудови пам'ятника зактуалізовано на з'їзді ґміндівців в червні 1930 р. у Львові. Для переведення збірки на будівельний фонд заснувався комітет, в склад якого увійшли, між іншими. преосв. Кир Іван Бучко, о. д-р Микола Конрад, ред. д-р Іван Німчук, адвокати д-р Лев Ганкевич і д-р Василь Маковський, інж. Кабаровський і студенти кол. гімназії в Ґмінді Іван Тесля, Павло Борушенко і Алтинський. Новий терор, застосований польською окупаційною владою в формі ,,пацифікації'', арештів, заслання до концентраційного табору в Берестї Картузькій і ін. не дали можливости праці Комітетові ґміндівців.

Справа опіки цвинтарем у Ґмінді і будови пам'ятника віджила щойно в 1962 р. Її взяла на себе українська громада м. Відня. Вона заінтересувала цією справою управу м. Ґмінду і австрійський уряд. Створено будівельний комітет, в склад якого увійшли: дипл. інж. Лука Гавриш — голова, дипл. інж. Євген Мигайчук — містоголова і секретар, посадник міста Ґмінд Франц Халоупек, культурний референт міста Германн Коль, п-і Стефанія Тейль-Люта, дипл. інж. Волод. Потаковський, адвокати д-р Сергій Наклович і д-р Теодор Данилів, Михайло Мельничук. Мистець-різьбар Григорій Крук безкоштовно створив і відлив у гіпсі композицію ,,Втікачі'', яку після прихильної оцінки німецькими мистцями вирізьблено в ґраніті. Виміри пам'ятника: 3.50 метра висота, 1.78 метра ширина і 1.12 метра глибина.

Святочне відкриття пам'ятника відбулося 26 вересня 1964 р. при співучасті численної української й австралійської публіки. Посвячення пам'ятника довершили о. д-р Б. Сютик, ЧСВВ, парох церкви св. Варвари у Відні, і протопресвітер о. Палладій Дубицький з Мюнхену. Мистецьку програму свята виконав хор церкви св. Варвари під управою композитора проф. А. Гнатишина і оркестра залізничників м. Ґмінду. Головну промову виголосив посадник п. Халоупек. Після промов представників австрійського уряду і повітового старости та представника української громади проф. д-ра В. Сас-Залозецького, посадник п. Халоупек перебрав пам'ятник під опіку міста Ґмінд.

Починаючи з 1964 р. на українському цвинтарі, який перемінений тепер на природний парк, щороку відбуваються поминки. Крім віденських українців, в тому о. пароха церкви св. Варвари і членів комітету опіки над цвинтарем, у святі беруть участь парохи обох німецьких церков міста Ґмінду, члени міської управи і представники німецьких організацій, іноді також українці з інших місцевостей Австрії і Німеччини.

Цьогорічні поминки відбулися 8 жовтня. Панахиду над пам'ятником відправили два українські священики — о. д-р Остгейм-Дзерович, парох церкви св. Варвари у Відні, і о. проф. Мих. Ваврик, ЧСВВ, з Риму, при співучасті двох місцевих німецьких священиків. Між паломниками з Відня був теперішній голова комітету опіки над цвинтарем д-р Сергій Наклович і проф. А. Гнатишин. З-поза Европи був приявний автор цієї статті, що в тому часі збирав джерельні матеріяли відносно українських концентраційних таборів на території Австрії. Німецьку публіку репрезентувала міська управа під проводом посадника дир. Йоганна Шаффера і член будівельного комітету п. Франц Халоупек.

Після панахиди відбувся у місцевому ресторані спільний обід. Під час нього д-р І. Тесля поділився з приявними вислідами своєї дослідчої праці. Після оживленої дискусії приявні висловили побажання, щоб по змозі якнайскоріше опрацювати й опублікувати пам'ятникову книгу про українські табори в Австрії в трьох мовах: українській, німецькій і англійській. Свою співпрацю зголосили д-р Сергій Наклович і кол. посадник п. Франц Халоупек.

ПАМ'ЯТНИКОВА КНИГА І ЇЇ ЗНАЧЕННЯ

Досліди про українські концентраційні табори в Австрії під час Першої світової війни і публікація їхніх вислідів у формі пам'ятникової книги мають важливе теоретичне і практичне значення. Вони насвітлять життя українського народу Галичини, Буковини і південної Волині в один з найтрагічніших періодів історії, в часах Першої світової війни, а як публікація — будуть виконувати важливу ролю пропаґанди української справи поза межами України і бути леґітимацією для українських цвинтарів і пам'ятників.

Плян опрацювати пам'ятникову книгу табору українських воєнних виселенців у Ґмінді зродився одночасно з пляном побудови пам'ятника на таборовому цвинтарі. В 1930 р. д-р Василь Маковський опублікував свої спомини про Ґмінд. На жаль, ця публікація належить у вільнім світі до великих рідкостей.

(Продовження буде)

В НЮ ЙОРКУ ВІДБУДЕТЬСЯ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Стецько. Передбачено також спільне закриття З'їздів у пополудневих годинах.

Як відомо, Організація Оборони Чотирьох Свобід України розпочала формально свою діяльність 27-го жовтня 1946 року. Тоді то, на нараді представників різних установ і організацій в Ню Йорку, гурт ідейних українців в З'єднаних Стейтах Америки, під проводом інж. Євгена Ляховича, дав почин для активізації організованої дії тих українців, які стояли близько до ідеологічних і програмових засад визвольного руху в Україні та бажали працювати на відтинку поширення правди про визвольну боротьбу українського народу, яка тоді проходила на Батьківщині між новими окупантами української землі — комуно-московськими загарбниками і Українською Повстанською Армією під командуванням ген. хор. Романа Шухевича — Тараса Чупринки і політичною зверністю ОУН і УГВР. Ця боротьба потребувала запілля у вільних країнах світу, моральної і матеріяльної допомоги також з боку українців, що опинилися силою обставин поза кордонами України. На протязі 30-ох років ООЧСУ виросла на велику політичну і суспільно-громадську установу з понад 50-ма Відділами в цілих ЗСА і 5 делегатурами. Перший З'їзд ООЧСУ відбувся в Ню Йорку 31-го серпня 1947 року. Теперішню Головну Управу очолює Президія на чолі з ред. Ігнатом Білинським, секретарем Андрієм Соколиком і фінансовим референтом д-ром Володимиром Нестерчуком. ООЧСУ видає ідеологічно-політичний місячник „Вісник" та інші видання українською й англійською мовами, при допомозі яких ширить правду про сучасну боротьбу українського народу. ООЧСУ є також активним членом Українського Конгресового Комітету Америки і Світового Українського Визвольного Фронту.

Десять років тому, покликано до життя жіночу політично-суспільну організацію ОЖ ОЧСУ, що її очолює тепер мгр Уляна Целевич і яка проробила вже чималу політичну роботу, зокрема на зовнішньому відтинку і на відтинку оборони українських політичних в'язнів та розголошення їхньої боротьби.

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. д-ра Олександра Сушкова

на Гарвардський Центр Українських Студій
100.00 долярів складають

Нана і Ростислав СОЧИНСЬКІ

Замість квітів на могилу нашого Дорогого Приятеля

бл. п. мґра Романа Кекіша

на Український Науковий Інститут в Гарварді
100.00 складають

Д-р Роман і Ольга ГРАБ

В пам'ять

бл. п. д-ра Олександра Сушкова

складаємо 25.00 долярів
на Українську Катедру в Гарварді.

Марта і д-р Ігор ВОЄВІДКА

Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗСА
Хемічно-Біологічно-Медична Секція

повідомляють у глибокому смутку
Членство і Прихильників української вільної науки,
що 11-го листопада 1977 року відійшов у Вічність,
на 77-му році життя

бл. п.

Проф. МИКОЛА ОСТАПЯК

член-кореспондент Хемічно-Біологічно-Медичної Секції НТШ, визначний мікробіолог, автор наукових праць і громадсько-суспільний діяч.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Дружині і Рідні Покійного складаємо щирі слова співчуття.

Фонд Катедр Українознавства

з глибоким смутком повідомляє все Членство ФКУ і Українське Громадянство, що 20-го листопада 1977 року, по довгій і тяжкій недузі, відійшов у Вічність, на 59-му році життя, в Клівленді, Огайо,

сл. п. поручник

ЯРОСЛАВ РИБАЛТ

меценат і член Комітету Фонду Катедр Українознавства.

•

Вельмишановній Дружині, Дітям, Братам та всій Родині висловлюємо глибоке співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Комітет ФКУ

В ДЕСЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Дорогого
МУЖА, БАТЬКА, ДІДУСЯ

бл. п.

Д-ра ГРИГОРІЯ ГОДІВА

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

1-го грудня 1977 р., о год. 8-ій ранку, в церкві Непорочного Зачаття у Детройті, Міш.;
і в цьому самому часі у оо. Студитів, Studiom, Рим.

Просимо Рідних, Друзів, Приятелів про ласкаву участь.

Дружина СТЕФАНІЯ
з ДІТЬМИ і ВНУКАМИ

В світлу пам'ять нашого Найдорожчого
МУЖА, БРАТА і ШВАГРА

бл. п.

Мгра РОМАНА КЕКІША

складаємо:

на будову церкви св. Юра в Ню Йорку	$800.00
на Укр. Студії в Гарвардському університеті	300.00

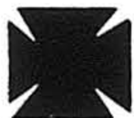
Оля КЕКІШ
Юрій і Дода КЕКІШ
Надя і Ігор КМЕТА

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

УНСоюзу!

Братство I. УД УНА — Станиця Клівленд, Огайо

ділиться сумною вісткою з Побратимами по Зброї й Українським Громадянством, що в неділю, 20-го листопада 1977 року, по важкій недузі, на 59-му році життя, відійшов у Вічність

сл. п. поручник I. УД УНА

ЯРОСЛАВ РИБАЛТ

ПОХОРОН — в середу, 23-го листопада 1977 року, о год. 9-ій ранку з похоронного заведення Колодій-Лазута, до церкви св. Андрія, а відтак на український цвинтар свв. ап. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

•

ВШ. Дружині Покійного і всій Родині висловлюємо наше глибоке співчуття.

Управа Станиці

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що дня 21-го листопада 1977 року, упокоїлася в Бозі, на 81-му році життя, наша Найдорожча МАМА, БАБУНЯ і СЕСТРА

бл. п.

ОЛЬГА з РОНДЯКІВ ТУРЯНСЬКА

вдова по бл. п. д-рові ІВАНОВІ ТУРЯНСЬКОМУ, адвокатові в Коломиї.

ПАНАХИДА — у вівторок, 22-го листопада 1977 року, о год. 8-ій веч., в похоронному заведенні Литвин і Литвин в Ірвінгтоні, Н. Дж.

ПОХОРОН — в середу, 23-го листопада 1977 року, о год. 11:30 ранку, з того ж похоронного заведення до церкви св. Івана Хрестителя, а після Служби Божої на цвинтар Evergreen в Hillside, N.J.

Горем прибиті:

ЯРОСЛАВ і ТАІССА — син з дружиною
ІВАН і ЛЮБА — син з дружиною
МОТРЯ, РОМАН, ЮРІЙ і БОРИС — внуки
ВОЛОДИМИР і ІНЕЗ — брат з дружиною
СТЕФА і ІРИНА — сестри в Україні
БЕДЯ РОНДЯК — братова зі синами РОМАНОМ і ПЕТРОМ
ІРЕНА НЕБЕЛЮК — стриєчна сестра
Ближча і дальша Родина

•

Замість квітів, Родина просить складати пожертви на Пластову Фундацію в Нюарку, Н. Дж.

Ділимося сумною вісткою
із Знайомими та Приятелями,
що 9-го листопада 1977 р., у Мюнхені, Німеччина,
упокоївся в Бозі

ветеринарний лікар

Д-р МАРКІЯН ЗАЯЦЬ

на 65-му році життя.

Горем прибиті:

дружина — МАРІЯ
доньки: МАРТА, МОТРЯ, МЕЛАНІЯ з Родинами
син — МАРКО з Родиною
сестри: МАРІЯ і ДАРІЯ з Родинами
брати: ТЕОФІЛЬ і БОГДАН з Родинами

•

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА була відправлена в ДЕТРОЙТІ, в церкві НЕПОРОЧНОГО ЗАЧАТТЯ ПРЕЧИСТОЇ ДІВИ МАРІЇ.

Курінь Старших 8-го Куреня УПС
ім. Григора Орлика

повідомляє всіх Орликівців, Друзів і Знайомих, що в дні 9-го листопада 1977 року, по довгій і тяжкій надузі, відійшов на Вічну Ватру, наш Незабутній ДРУГ-ОРЛИКІВЕЦЬ

бл. п.

Д-р МАРКІЯН ЗАЯЦЬ

ПОХОВАНИЙ в дні 14-го листопада 1977 р. на українській частині цвинтаря у Вальдфрідгоф у Мюнхені, Німеччина.

Дружині Покійного Маркіяна, на[illegible]**й Подрузі, Орликівці Марії і всій Родині висловлює наше глибоке, щире співчуття.**

Хай чужа земля буде легкою нашому Другові Маркіянові, а пам'ять про Нього, хай вічно живе між Орликівцями.

КУРІНЬ СТАРШОГО ОРЛИКІВСЬКОГО БРАТСТВА

У глибокому смутку ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що 20-го листопада 1977 року в Клівленді, Огайо, по тяжкій недузі, відійшов у Вічність, на 59-му році життя, наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і БРАТ

сл. п. поручник

ЯРОСЛАВ РИБАЛТ

старшина 1-ої Української Дивізії Української Національної Армії, член Комітету ФКУ, б. голова ООЧСУ, б. голова Станиці Дивізійників, член багатьох громадських організацій і товариств, щирий патріот та жертводавець на громадські цілі.

ПАНАХИДИ в понеділок і вівторок, 21 і 22 листопада 1977 р., о год. 7:30 веч., в похоронного заведення Колодій-Лазута, 5677 State Rd., Parma, Ohio.

ПОХОРОН — в середу, 23-го листопада 1977 р., о год. 9-ій ранку, з того ж похоронного заведення до української католицької церкви св. Андрія, а звідти на український цвинтар свв. ап. Петра і Павла.

Горем прибиті:

дружина — КАТЕРИНА
дочки — ХРИСТИНА і КВІТКА
брати:
ОЛЕКСА з дружиною МАРІЄЮ
МИХАЙЛО в Україні
та ближча і дальша Родина

•

Просимо складати пожертви на Український Науковий Інститут Гарвардського Університету, в пам'ять Дорогого Покійного.

УААУП включається...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

про високу якість педагогічної діяльности дають підстави керівництву Асоціяції вважати, що наступні точки обвинувачень, висунених проти професора Є. Федоренка, віддзеркалюють упередження до його національного походження і до нашої національної спільноти вцілому:

1. Арґумент, — що на нього покликаються університетські власті при оцінці праці професора Є. Федоренка, як спеціяліста російської мови, літератури й культури, — ніби його походження з некорінних російських земель обмежує його професійну вартість.

2. Твердження, що відповідальність професора Є. Федоренка за видання річного „Збірника НТШ" не можна зарахувати як його науковий осяг, бо цей „Збірник" видало Наукове Товариство імени Шевченка (при цьому сам „Збірник" не був критично проаналізований під оглядом його наукової вартости, а лише квестіонується нашу заслужену наукову інституцію).

Така арґументація в недопустимій формі заторкує не тільки справу професора Є. Федоренка, але також виразно вказує на упередження до української національної спільноти взагалі.

Тому, що перегляд цілої справи професора Є. Федоренка, дальші переслухування й можлива судова розправа, можуть позитивно або неґативно заважити і вплинути на потенційні подібні дискримінації, які не виключені в майбутньому, українська спільнота повинна морально й матеріяльно підтримати законні змагання професора Є. Федоренка за свої права й національну гідність.

Українська Кредитова Спілка в Ню Йорку ласкаво погодилася відкрити окреме конто для добровільних пожертв, призначених на оборону професора Євгена В. Федоренка. Просимо наших членів і все українське громадянство пересилати пожертви на таку адресу: Ukrainian Orthodox Federal Credit Union, Fedorenko's Fund, Acc № 1388, P.O. Box 160, Cooper Station, New York, N.Y. 10003.

ІВАН ПРИНАДА ОЧОЛИВ...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

Учасники XVII Конгресу СУСТА на Сюзівці

Джон Бучер і Зенон Семанишин, члени. Листу кандидатів предложила Галя Тарнавська, яка очолювала номінаційну комісію.

Конгресом проводила президія в складі: адв. Ігор Раковський, голова, Роман Зварич, заступник голови, Марта Свідерська і Христина Павловська, секретарі. До почесної президії були обрані Б. Гаргай та І. Зварич.

Після вибору номінаційної, верифікаційної і резолюційної комісій, конгрес заслухав звіту уступаючого голови Ю. Сєранта, який звітував за всіх членів управи. Крім перегляду діяльности СУСТА за час дворічної каденції, Ю. Сєрант наголосив невідрадне явище з уваги на постійний брак фінансів, до чого ще й долучився довг в сумі біля 4,000 дол. за попередній конгрес, який відбувся на кемпусі Мерилендського університету. З уваги на це, що на конгрес не прибули члени Контрольної комісії, делегати обрали адгок комісію, яка розглянула звіт Ю. Сєранта та в порозумінні з ним рекомендувала, що на випадок вимог Мерилендського університету новообрана управа повинна постаратись полагодити цю справу, на що конгрес погодився, уділяючи абсолюторію уступаючій управі. Деякі із членів управи висловили надію, що Меріляндський університет відпише цю належитість СУСТА як „поганий довг" Рівнож з уваги на неприсутність секретарки уступаючої управи Лесі Полотнянки-Макух, конгрес не мав можливости заслухати протоколу із попереднього конгресу. Делегати доручили новій управі, щоб цей протокол одержати від Л. Полотнянки-Макух, як рівнож інші матеріяли під її зарядом.

Під час пополудневої сесії в суботу конгрес заслухав короткі звіти клюбів, громад і осередків в Ле Мойн коледжі, Ратґерському університеті в Нюарку і в Ню Брансвіку, Пенсильвенійському стейтовому університеті, в осередках ТУСМ в Йонкерсі, Н. Й. і в Ню Йорку, в Олбані, Ютиці, Нюарку, Сиракюзах, в Нюйоркському і Фордгамському університетах. Після звітів відбулася дискусія, під час якої заторкнено деякі з найбільш пекучих проблем українського студентства в ЗСА, особливо брак контактів поміж громадами та з управою СУСТА, відсутність координації активности, публікацій тощо. Про деякі проблеми українського студентства в Канаді говорив представник СУСК-у Юрій Роман. Крім нього в конгресі взяли участь ще два студенти з Канади, Лев Фіголь, генеральний секретар Це СУС-у, і Роман Журба, референт преси та інформації Це СУС-у.

Конгрес закінчився в неділю в полудневих годинах прийняттям резолюцій, в яких, крім привітів українському народові, його нескореним борцям, українським центральним організаціям і установам, ієрархам і вірним українських церков, наголошено ще ряд специфічних питань СУСТА, включно з піддержкою Гарвардського центру, встановленням канцелярії СУСТА, частішу публікацію інформаційних бюлетенів, конечність створення асоціяції алюмнів СУСТА і відмічення 25-річчя СУСТА, яке припадає в наступному 1978-му році.

В суботу увечері відбувся бенкет, що ним проводив адв. І. Раковський. Крім письменних привітів, конгрес вітали: мгр Степан Хемич, голова ФКУ, мгр Богдан Тарнавський, екзекутивний віцепрезидент ФКУ, Б. Гаргай, голова Це СУС, ред. Ігор Длябога від екзекутиви УККА, який передав чека на 100.00 дол. на потреби СУСТА, головний радний УНСоюзу Є. Іванців, який повідомив, що чек на суму 500.00 дол. від УНСоюзу буде пересланий новообраній управі, Роман Зварич в імені Організацій Визвольного Фронту та ООЧСУ, голова Крайової Управи ТУСМ Ігор Зварич та ред. Зенон Снилик від Видавництва „Свобода".

Новообраний голова І. Принада накреслив плян праці на найближчі місяці, наголошуючи конечність бюра СУСТА, приєднання до праці більшого числа студентів та колишніх активістів СУСТА, відмічення 25-ліття СУСТА і старання, щоб президент Картер проголосив 29-го січня 1978-го року, в 60-ту річницю битви під Крутами, Днем Українського Студентства в ЗСА.

Бенкет закінчився спільною молитвою. Опісля відбулася забава в авдиторії павільйону „Веселка" під звуки оркестри „Іскра". Подяку за гостинність Союзівки зложив в імені конгресу І. Раковський на руки її управителя Володимира Кваса.

ПІДПИСАНО...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

текст декларації українською мовою. Литовською мовою прочитав текст проф. Б. Неміцкас. Декларацію підписали президент Української Народної республіки в екзилі Микола Лівицький та президент Верховного Комітету для Визволення Литви Й. К. Валюнас. Після того коротко промовляли през. Лівицький, який удекорував д-ра Валюнаса Хрестом 60-ліття Відродження Українських Збройних Сил, та през. Валюнас, вручаючи през. Лівицькому медалю литовського короля Міндауґаса. На закінчення зворушливе слово англійською мовою виголосила пані М. Бек. Присутні на з'їзді делегати і гості в числі біля ста осіб кількаразовим вставанням з місць і оплесками вітали цей урочистий акт.

Українсько - Литовське Проголошення є такого змісту:

УКРАЇНСЬКО-ЛИТОВСЬКЕ ПРОГОЛОШЕННЯ

Після докладного обміркування сучасної міжнародної ситуації і беручи до уваги посилені в останньому часі і спрямовані проти населення України і Литви переслідування совєтської влади, які яскраво суперечать зобов'язанням, прийнятим Совєтським Союзом у заключному акті Гельсінкської конференції в році 1975,

в ім'я традиційної дружби, якою почувають себе пов'язаними з прадавніх часів український і литовський народи,

в глибокій пошані відзначаючи 60-ліття важливих подій, які відновили державність наших народів: рішення Української Центральної Ради з 22-го січня 1918 року, спираючись на факт існування в 10-12 століттях української незалежної держави у формі Київського Великого Князівства, було проголошено Україну незалежною і суверенною Республікою, та рішення Литовської Державної Ради з 16-го лютого 1918 року, яким поновно встановлено Литовську Державу, що її заснував в році 1253 Міндауґас,

Президент Української Народної Республіки в екзилі і Президент Верховного Комітету для Визволення Литви, на підставі рішень відповідних українських і литовських виконавчих органів, домовилися:

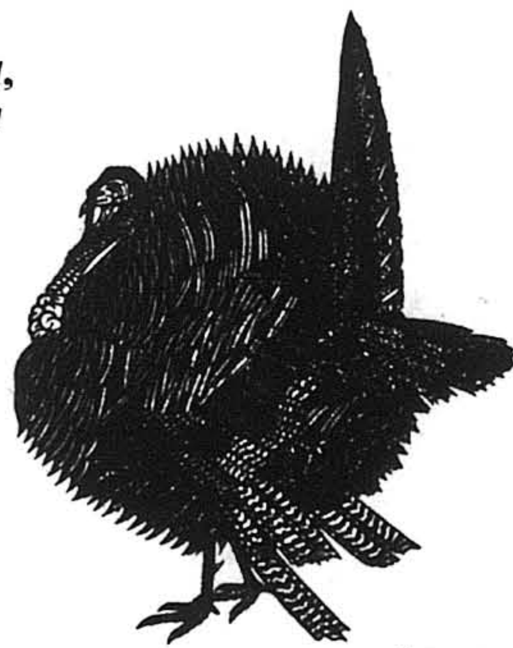
1. В священній боротьбі проти совєтського уярмлення наших народів зміряти до тісної співпраці шляхом посилення і координації наших визвольних зусиль, метою яких є відновлення цілковитої Незалежности України і Литви, та

2. Після відновлення незалежности далі плекати давню приязнь між українським і литовським народами, поглиблювати культурну співпрацю та покласти незмінну дружбу в основу державних взаємовідносин України і Литви.

Микола Лівицький Президент Української Народної Республіки в екзилі

Д-р Й. К. Валюнас. Президент Верховного Комітету для Визволення Литви

Філядельфія, 12-го листопада 1977 року.

Дереворит Я. Гніздовського

ТАРЗАН, Ч. 7856. Воєнні пляни

AS PART OF A PINCER MOVEMENT!... TWO-THIRDS OF MY TROOPS WILL MARCH THROUGH THE JUNGLE WITH YOU AS LEADER...

Ось тут, Тарзане, можеш бачити на моїй стратегічній мапі, як я пляную вживати ті два озброєні човни...

Дві третини моїх вояків, під твоїм проводом, перейдуть крізь джунглі і разом з човнами виконають маневр, подібний до кліщів...

Я, щоб обдурити ворога, поведу човни вниз рікою — Ми спрямуємо на село весь наш вогонь, щоб прикрити твій напад!